

O nhiều quốc gia trên thế giới, luôn luôn tôn tại những thành phố giữ vai trò kinh tế chủ yếu, làm động lực cho sự phát triển về kinh tế, văn hóa, xã hội và khoa học, kỹ thuật cho vùng, khu vực hoặc thậm chí cho cả đất nước. Trường hợp ở Mỹ có thành phố New York, Chicago; Trung Quốc có thành phố Thượng Hải; Canada có thành phố Montréal, Toronto; ở Australia có thành phố Sydney; v.v...

Hiện nay, và cho đến những năm sau này, TP Hồ Chí Minh vẫn sẽ là một trung tâm công nghiệp - thương mại, dịch vụ và văn hóa quan trọng của cả nước, đặc biệt cho các tỉnh phía Nam, vùng kinh tế trọng điểm phía Nam và vùng đồng bằng sông Cửu Long.

Vì vậy, để nhằm phát huy vai trò đầu tàu kinh tế, giữ vững động lực cho sự phát triển kinh tế và liên kết kinh tế, thì việc tạo ra cho TP Hồ Chí Minh một cơ chế quản lý riêng là hoàn toàn đúng đắn.

Theo quan điểm của chúng tôi, để góp phần hình thành một cơ chế quản lý riêng này, cần thiết phải tập trung vào 3 khâu đột phá quan trọng sau đây - được xem như là căn cứ cho sự phát triển.

Một là, khâu quản lý hành chính

Trong những năm qua, tuy có nhiều cải tiến nhưng hệ thống tổ chức quản lý hành chính - kinh tế của trung ương xuống tận thành phố vẫn còn rất nhiều tầng nấc trung gian, gây ách tắc cho việc điều hành các hoạt động kinh tế, quản lý hành chính - kinh tế của thành phố. Đồng thời gây cản trở, hạn chế lớn đến quyền chủ động của thành phố.

Hiện nay việc thực hiện chức năng quản lý hành chính - kinh tế của trung ương với thành phố giống như các thành phố, tỉnh địa phương khác trong phạm vi cả nước. Và chức năng này, vẫn chưa được xác định một cách rõ ràng, thông suốt, chưa được pháp luật hóa một cách đầy đủ.

Ngoài ra, cũng không ít những cơ quan quản lý hành chính trung ương vẫn còn duy trì nếp làm việc theo kiểu tập trung bao cấp, tư tưởng ban phát còn nặng nề. Chưa kể đến một số cơ chế kiểm tra, kiểm soát hoạt động của các cơ quan này còn nhiều sơ hở, tạo điều kiện cho tiêu cực, tham nhũng và hưởng lợi bất chính từ cơ

chế "xin cho" này.

Điều này đòi hỏi :

Phân cấp cho thành phố Hồ Chí Minh, mà cụ thể là cho các cơ quan quản lý hành chính thẩm quyền ban hành các chính sách kinh tế vĩ mô, các quyết định hành chính, quyền sử dụng rộng rãi pháp luật để điều tiết tạo ra những cân đối lớn, về các chỉ tiêu kinh tế vĩ mô, điều chỉnh cơ cấu và các yếu tố kinh tế quan trọng, thích hợp với thành phố và vùng.

Chẳng hạn như mở rộng thẩm

quyền của các bộ, ngành có liên quan, còn các lĩnh vực, ngành nghề khác thành phố được quyền lựa chọn, xem xét quyết định.

Ngoài ra xét về thẩm quyền quản lý hành chính cũng cần thiết có quy chế riêng cho thành phố trong việc tăng cường tự chủ trong quyết định của thành phố về mặt bố trí, điều động nhân sự.

Hai là, về vấn đề quản lý tài chính - ngân sách

Hiện nay, ngân sách thành phố chỉ điều tiết khoảng 12 - 13% tổng thu ngân sách trên địa bàn, trong đó trên 60% là dùng để chi thường xuyên, phần còn lại chi cho đầu tư (chủ yếu là cơ sở hạ tầng), còn rất hạn chế so với yêu cầu phát triển của một thành phố lớn.

Để tăng các khoản chi đầu tư phát triển cơ sở hạ tầng kinh tế -

xã hội của thành phố, kể cả cho cho đầu tư mạo hiểm vào những ngành mũi nhọn của thành phố, nên giao quyền chủ động rộng rãi hơn cho thành phố trong việc bố trí sử dụng ngân sách địa phương, chủ động trong việc huy động nguồn vốn đầu tư ngoài ngân sách.

Ba là, thẩm quyền về giáo dục - đào tạo

Chất lượng của giáo dục - đào tạo quyết định mọi lĩnh vực hoạt động của một thành phố lớn, đông dân, từ kinh tế cho đến tài chính, dịch vụ, đời sống văn hóa, giải quyết thất nghiệp, giảm thiểu tội phạm...

Thành phố rất cần thiết có một quy chế riêng về vấn đề này. Đặc biệt trong việc :

- Mở rộng thẩm quyền trong đầu tư phát triển giáo dục, đào tạo văn hóa.

- Được phép mở rộng và thành lập hệ thống trường, viện đào tạo theo nhu cầu phát triển và đặc điểm kinh tế - xã hội của thành phố, vùng và khu vực.

- Được chủ động trong việc thiết kế xây dựng chương trình đào tạo, cơ cấu đào tạo; kể cả bậc đại học và sau đại học thích hợp với đặc điểm riêng của thành phố, vùng và khu vực.

Tóm lại, nhằm từng bước phát huy vai trò đầu tàu kinh tế của TP.HCM đối với vùng, khu vực, có thể xuất phát từ 3 căn cứ chủ yếu nêu trên để hình thành một quy chế riêng cho thành phố ■

NHỮNG CĂN CỨ CHỦ YẾU ĐỂ HÌNH THÀNH QUI CHẾ QUẢN LÝ VÀ PHÁT TRIỂN TP. HCM

PGS. TS HỒ ĐỨC HÙNG

quyền quyết định của thành phố về quy hoạch, kế hoạch và đầu tư.

Quy hoạch tổng thể của Thành phố Hồ Chí Minh cần giao cho thành phố xây dựng và sau khi bản quy hoạch này được chính phủ phê duyệt, TP Hồ Chí Minh có toàn quyền trong điều hành thực hiện trên cơ sở chính sách chung và chính sách đặc thù dành cho thành phố.

Trên tinh thần đó, thành phố phải được chủ động xây dựng quy hoạch chi tiết và tổ chức thực hiện, bao gồm cả việc phê duyệt quy hoạch ngành trên địa bàn, và được phép điều chỉnh quy hoạch tùy theo điều kiện phát triển nhằm phát huy tốt hơn lợi thế của địa phương.

Ngoài ra muốn quản lý được quy hoạch ngành trên địa bàn thành phố, trước hết TP HCM phải được chính phủ ủy quyền quản lý doanh nghiệp nhà nước (DNNN) đóng trên địa bàn với tư cách đại diện chủ sở hữu.

Nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho việc thực hiện các thủ tục về đầu tư xây dựng, Chính phủ nên giao thẩm quyền rộng hơn cho Chủ tịch UBND thành phố được xem xét và quyết định tất cả các dự án đầu tư (từ khâu chuẩn bị đến triển khai thực hiện dự án) phù hợp với quy hoạch đã được phê duyệt, không phụ thuộc vào quy mô vốn đầu tư và diện tích đất sử dụng.

Để đảm bảo thực hiện tốt cơ chế này, Chính phủ cần ban hành quy định những lĩnh vực, ngành nghề trước khi quyết định đầu tư phải có ý